

Bijlage 1

Bestuurlijke uitwerking proeftuin beleid

In twee keer twee dagen hebben wij als ambtelijke kerngroep het plan voor de proeftuin beleid opgesteld. In deze bijlage is een bestuurlijke samenvatting van het plan opgenomen. Wij hebben er vertrouwen in dat we met dit plan samen beter aan de beleidsopgave van de Drechtsteden kunnen werken.

In een notendop

In de kern draait de proeftuin beleid om het samen slimmer organiseren van lokale én regionale beleidsopgaven. Via de proeftuin stellen de deelnemende gemeenten ambtelijke capaciteit aan elkaar beschikbaar en door te programmeren gaan we de werkvoorraden van de gemeenten slim met elkaar combineren. Om dit te realiseren installeren we een proeftuin-MT beleid.

Wat gaan we doen?

We gaan vaker medewerkers tussen verschillende gemeenten uitwisselen en beleidsopdrachten slim met elkaar combineren (programmeren). Dat doen we niet bij alle beleidsopdrachten. We gaan aan de slag met beleidsopdrachten waar inhoudelijk strategische, financiële of kwalitatieve winst te behalen is. Voor aanvang van het proeftuinjaar wordt een lijst met opdrachten opgesteld waarmee we aan de slag gaan. Deze lijst is afgestemd op de begrotingen en jaarplannen 2012. Gedurende het proeftuinjaar kunnen colleges, managers en het proeftuin-MT (na afstemming) beleidsopdrachten toevoegen aan de werkvoorraad van het proeftuin-MT.

We werken met drie soorten 'beleidsopdrachten' en de principes van opdracht geven – opdracht nemen (OGON) zoals beschreven in de notitie 'sturing in de Drechtsteden'. Dat ziet er als volgt uit:

	Lokale beleidsopdrachten	Meervoudig lokale beleidsopdrachten	Regionale beleidsopdrachten
Aanvrager / betrokken	Één gemeente	Twee of meer gemeenten (zes gemeenten kan ook)	rMJP niveau, alle gemeenten
Bestuurlijk opdrachtgever	Één Wethouder of burgemeester	Één wethouder of burgemeester namens de betrokken gemeenten	Één lid van het Drechtstedenbestuur
Ambtelijk opdrachtgever	Één lokale manager	Één lokale manager namens de betrokken gemeenten	Één gemeentesecretaris of manager van een gemeente op directieniveau.*
Ambtelijk opdrachtnemer	Een medewerker uit het netwerk	Een medewerker uit het netwerk	Een medewerker uit het netwerk
Rol proeftuin MT	Vinden van de meest geschikte medewerker	Programmeren en vinden van de meest geschikte medewerker	Programmeren en vinden van de meest geschikte medewerker

* De secretaris DSB / directeur Drechtsteden is verantwoordelijk voor de coördinatie van het rMJP inclusief het opdrachtgeverschap voor de planvorming als zodanig.

Voorbeeld lokale beleidsopdracht: de beleidsmedewerker cultuur van de gemeente Hendrik-Ido-Ambacht gaat met zwangerschapsverlof. In die periode staat een nieuwe beleidsvisie cultuur gepland. In overleg met de wethouder uit HIA stelt de betrokken manager een beleidsopdracht voor het proeftuin-MT op. Het proeftuin MT regelt een opdrachtnemer die de cultuurvisie binnen de oorspronkelijke planning kan schrijven. De meest geschikte medewerker werkt in Papendrecht. In overleg met de leidinggevende in Papendrecht vraagt het proeftuin-MT de beleidsmedewerker cultuur uit Papendrecht de klus te doen. Hij heeft immers net een goede cultuurvisie afgerond, heeft nog ruimte voor een opdracht en wil graag ervaring opdoen in een andere gemeente. De medewerker gaat vervolgens onder opdrachtgeverschap van de wethouder en de lokale manager uit HIA aan de slag.

Voorbeeld meervoudig lokale beleidsopdracht: In aanvulling op bovenstaand voorbeeld. Bij bespreking van de beleidsopdracht cultuurvisie uit HIA constateert het proeftuin-MT dat Zwijndrecht voor 2012 óók een nieuwe cultuurvisie heeft geprogrammeerd. Het proeftuin-MT ziet kansen om de cultuuropdrachten samen te voegen, zowel inhoudelijk als wat betreft de uitvoering door één opdrachtnemer. Na overleg met de betrokken lokale bestuurlijke en ambtelijke opdrachtgevers besluit het proeftuin-MT de cultuurnota's samen te voegen tot één geïntegreerde beleidsopdracht 'cultuurvisie HIA / Zwijndrecht'. Het bestuurlijk opdrachtgeverschap wordt belegd bij de portefeuillehouder uit HIA. De portefeuillehouder uit Zwijndrecht wordt 'als ware het een lokale beleidsopdracht' betrokken in het proces. De medewerker uit Papendrecht gaat de opdracht uitvoeren.

Voorbeeld regionale opdracht: het proeftuin-MT is betrokken geweest bij de totstandkoming van het rMJP werkprogramma 2012. Het MT heeft goed zicht op de beleidsproducten waarvoor ze geschikte medewerkers gaan regelen. Voorbeelden van die projecten zijn:

1. Proeftuin Maritieme innovatie
2. Deltri
3. Deltapoort

Wat wordt de winst van de proeftuin beleid?

We hebben het plan vanuit de bestuurlijke opgaven van 'Toekomst Drechtsteden' opgesteld en zijn daarbij tot onderstaande 'winstpunten' gekomen. We hebben de overtuiging dat we met de proeftuinbeleid deze winst kunnen realiseren.

Winstpunt proeftuin	Inhoudelijk Strategisch	Financieel	Continuïteit Kwaliteit
Beter inhoudelijk programmeren van lokaal en (sub)regionaal beleid. Hierdoor kunnen we inhoudelijke ontwikkelingen van de gemeenten beter op elkaar afstemmen (synergie tussen de MJP's).	X	X	X
Versterking van alliantie management. Vanuit de samenwerking zijn we een krachtigere gesprekspartner voor de partners van het lokaal bestuur.	X	X	
Sturing op verbonden partijen: door expertise en 'accountschappen' te bundelen zijn we in staat bestuurders beter en efficiënter te adviseren.	X	X	X
Combineren van activiteiten: hierdoor kunnen we met minder inzet hetzelfde werk leveren.		X	
De juiste medewerker op de juiste plek. Dit is goed voor de ontwikkeling en effectiviteit van medewerkers. De kosten van externe inhuur blijven hierdoor laag.	X	X	X
Verzakelijking OGON. Dit leidt tot een effectievere en efficiëntere werkcultuur.		X	X
Gemeenschappelijk investeren bespaard geld en maakt innovaties mogelijk die zelfstandig niet mogelijk zijn.	X	X	
Boeien en binden van goede medewerkers. De proeftuin biedt medewerkers interessante werkpraktijken. Hierdoor wordt de Drechtsteden een aantrekkelijker werkgever.			x
We investeren in de groei van medewerkers doordat ze op verschillende 'plekken' ervaring op doen en aandacht gegeven wordt aan competentieontwikkeling			x

Voorbeeld: programmeren. We gaan samen een onderzoek doen naar mogelijkheden voor samenwerking op het gebied van uitvoering van het leerlingenvervoer. Hierdoor komen we tot een efficiëntere en betere uitvoering van het leerlingenvervoer.

Voorbeeld: samenvoegen accountschap. Iedere gemeente heeft zelfstandig een accountschap voor Drechtwerk georganiseerd. In de proeftuin voegen we deze accountschappen samen. Dat betekent dat één (of twee) ambtenaar de advisering over Drechtwerk aan zes colleges uitvoert.

De proeftuin is een succes als we bovenstaande winstpunten realiseren. Hoe gaan we dat meten?

- Kwantitatief: Alle beleidsopdrachten zijn voorzien van een 'winst motivatie' (inhoudelijk, financieel, kwaliteit). Als de opdrachtgevers akkoord zijn met de opgeleverde 'producten' is de desbetreffende beleidsopdracht succesvol afgerond.
- Kwalitatief: door bij de opdrachtgevers en opdrachtnemer te vragen naar de ervaring en de kwaliteit van het geleverde product.
- Efficiency: we maken inzichtelijk op welke punten besparingen gerealiseerd worden;
- Op ervaring met het werken 'als ware het één netwerkorganisatie'.

Onder het kopje 'leren en evalueren' is aangegeven welke instrumenten we daarvoor gebruiken.

Met welk type opdracht gaan we aan de slag?

Onderstaand overzicht geeft aan welk type werkzaamheden allemaal als 'beleidsopdracht' voor de proeftuin kunnen gelden. Aan de hand van de 'beleidscyclus' noemen we de verschillende typen beleidsproducten die via de proeftuin kunnen verlopen.

Plan-fase		
Beleidsopdracht	Toelichting	voorbeelden
Beleid ontwikkelen	opstellen van nota's en visies, maar ook opstellen van uitvoeringsplannen als tactische / operationele vertaling van beleid.	kanteling WMO, mediabeleid, subsidiebeleid, buitensport accommodaties, ruimtelijke structuurvisie, etc.
Initiatieffase van projecten	In deze fase van projecten komen verschillende expertises bij elkaar. De beleidsinbreng kan voor deze fase als 'opdracht' worden geformuleerd.	initiatieffase nieuwbouw multifunctionele accommodatie, plan van aanpak nieuw theater, omgevingsanalyse.

Doe-fase		
Beleidsopdracht	Toelichting	voorbeelden
Accountschappen	Ondersteuning van het bestuur in de samenwerking met 'verbonden partijen', ketenpartners, subsidierelaties e.d. komen via een 'accountschap' tot stand. Daar waar gemeenten dezelfde partners hebben kan één i.p.v zes ambtenaren het accountschap uitvoeren. Ook kan formatie geleverd worden voor invulling van een accountschap voor een gemeente.	Opdrachtgevende rol verbonden partijen als Drechtwerk, omgevingsdienst. Account maatschappelijke partners welzijn, J-werk. Prestatieafspraken corporaties
Regie op uitvoeringsprogramma's en processen	Uitvoeringsprogramma's effectueren het vastgestelde beleid. De regie op het uitvoeringsproces kan als 'beleidsopdracht' worden omschreven.	Begeleiden van kunstprojecten; Concessiebeheer OV; Aanbesteding en beheer leerlingenvervoer; Uitvoering Subsidieverordening.
Lobby werkzaamheden	Algemene en specifieke lobby-activiteiten kunnen lokaal en regionaal ook als 'beleidsopdracht' worden omschreven.	Effectief relatiebeheer of bijvoorbeeld het organiseren van een lobby-event.

Evaluatie-fase		
Beleidsopdracht	Toelichting	voorbeelden
Evalueren en verwerken van uitkomsten	Evaluatie van vastgesteld beleid (ism OCD) en aansluitend de resultaten verwerken na nieuwe acties (plan fase).	Evaluatie sportnota, cultuurnota, etc.

In aanvulling op bovenstaand overzicht kunnen ook 'ondersteuningsopdrachten' en 'ontwikkelopdrachten' via de systematiek van de proeftuin beleid lopen. Dit geldt bijvoorbeeld voor de uren die nodig zijn voor de ondersteuning van de proeftuin en 'ontwikkelopgaven' voor het Drechtsteden netwerk.

Met welke beleidsopdrachten gaan we aan de slag?

De bestuurlijk en ambtelijk opdrachtgever besluiten of ze 'hun' beleidsopdracht via de proeftuin laten verlopen. Aan dit besluit ligt een inhoudelijke, financiële of kwalitatieve 'winst motivatie' ten grondslag. Ons voorstel is dat ook voor beleidsopdrachten gekozen wordt die aansluiten bij het idee van de 'verantwoorde leervariant'. Kort gezegd betekent dit dat we ook werkvormen uitproberen waarvan we weten dat het anders gaat lopen dan we nu gewend zijn. We lopen daarmee het risico dat de nieuwe werkwijze niet direct optimaal loopt. Het samenvoegen van accountschappen kan daar een voorbeeld van zijn. Hierdoor ontstaan immers nieuwe werkrelaties, dat is altijd even wennen. De inzet is echter een tijdsbesparing en betere advisering te realiseren.

Voor aanvang van de proeftuin wordt een lijst opgesteld van beleidsopdrachten die via de proeftuin gaat verlopen. Deze lijst komt voort uit de jaarplannen van de gemeenten. Tijdens de proeftuin kunnen beleidsopdrachten worden toegevoegd. Om een idee te geven van de beleidsopdrachten waarmee we aan de slag gaan hebben we hieronder een lijst met voorbeelden opgenomen. Als managers van de Drechtsteden zien we kansen om deze beleidsopdrachten via de proeftuin te laten verlopen.

Onderwerp	Opdrachtformulering	Deelnemers*	Winst
Jeugdzorg	Verkenning naar en gevolgen voor visievorming op het transitiedossier Jeugdzorg	Alle gemeenten	Strategisch inhoudelijk, financieel (ambtelijke inzet), kwaliteit
AWBZ-begeleiding	Verkenning naar en gevolgen voor visievorming op het transitiedossier AWBZ-begeleiding	Alle gemeenten	Strategisch inhoudelijk, financieel (ambtelijke inzet), kwaliteit
Wet Werken naar vermogen	Verkenning naar en gevolgen voor visievorming op het transitiedossier Wet Werken naar vermogen (communityjobs)	Alle gemeenten	Strategisch inhoudelijk, financieel (ambtelijke inzet), kwaliteit
Leerlingenvervoer	Onderzoek naar mogelijke samenwerking op gebied van uitvoering leerlingenvervoer	Alle gemeenten	Financieel (ambtelijke inzet), kwaliteit
Drechtwerk	Starten met een accountschap voor Drechtwerk namens zes gemeenten	Alle gemeenten	Strategisch inhoudelijk, financieel (ambtelijke inzet), kwaliteit
Omgevingsdienst ZHZ	Starten met een accountschap voor OZHZ namens zes gemeenten	Alle gemeenten	
Duurzaamheid	Opstellen regionaal programma duurzaamheid	Gemeente:...	Strategisch inhoudelijk, financieel (ambtelijke inzet), kwaliteit
Beheer sport accommodaties	Verkenning naar één beheersorganisatie voor sportaccommodaties (binnen en buiten)	Alle gemeenten	Financieel (geld en ambtelijke inzet) kwaliteit
Kinderopvang	Kinderopvang: Regionale inzet voor landelijk register Kinderopvang Opstellen handhavingsplan voor toezicht op kinderopvang (GGD)	Alle gemeenten	kwaliteit financieel (ambtelijke inzet)
Lobby	Zorgen voor continuïteit en reductie kwetsbaarheid in onze lobbyactiviteiten	Alle gemeenten	Strategisch inhoudelijk kwaliteit
Zwembad Zwijndrechtse Waard	Opstellen van advies over een nieuw zwembad voor de Zwijndrechtse Waard	Meerv. lokaal HIA & Zwijndr.	Strategisch inhoudelijk, financieel.
Accommodatiebeleid Papendrecht	Beleidsmatige betrokkenheid bij uitwerking van de bestaande startnotitie accommodatiebeleid	Enkelvoudig Papendrecht	Financieel, kwaliteit
Naast bovenstaande voorbeelden verlopen alle opdrachten van het rMJP werkprogramma'12 via de proeftuin. Het proeftuin-MT is betrokken bij de programmering van het werkprogramma, dit programma komt onder verantwoordelijkheid van de DSB secretaris / directeur Drechtsteden tot stand.			

Ambtelijk en bestuurlijk is de provincie geïnformeerd over de proeftuin ontwikkelingen in de Drechtsteden. Afgesproken is vanuit de dossiers die onderdeel worden van de proeftuin te bespreken welke inhoudelijke en functionele verbindingen er zijn. Van daaruit wordt besproken welke kansen het proeftuinmechanisme biedt in de samenwerking tussen de provincie en de Drechtsteden.

De bedrijfsvoering van de proeftuin

Als hoofdingrediënten hebben we tot nu toe omschreven: het bestaan van de 'beleidsopdracht'; de principes van OGON en de rol van het proeftuin-MT, te weten het organiseren van opdrachtnemerschap en het programmeren van beleidsopdrachten. Om een beschrijving van de 'bedrijfsvoering' van de proeftuin te geven wordt een ingrediënt toegevoegd: het 'opdrachtformulier'.

Het opdrachtformulier

Heldere opdrachtformuleringen zijn voorwaardelijk voor het succes van de proeftuin. Met het opdrachtformulier wordt het proeftuinmechanisme namelijk in werking gesteld. De informatie op het opdrachtformulier geeft aan onder welke voorwaarden de beleidsopdracht gerealiseerd moet worden. De bestuurlijk en ambtelijk opdrachtgever zijn verantwoordelijk voor de kwaliteit van het opdrachtformulier.

In de praktijk organiseren de lokale managers met elkaar dat de opdrachtverstrekking bij het proeftuin-MT aankomt. Het proeftuin-MT heeft als 'tussen opdrachtnemer' een zelfstandige verantwoordelijkheid in het 'aannemen' van de opdrachten en toetst daarom de kwaliteit van de opdrachtoomschrijving. Op die manier wordt 'uren-misbruik' van de proeftuin voorkomen en hoogwaardig OGON gewaarborgd.

In de beleidsopdracht staat omschreven: Het bestuurlijk en ambtelijk opdrachtgeverschap, de precieze opdrachtformulering met een achtergrond- en doelomschrijving, de motivatie om de opdracht via de proeftuin te laten verlopen, beschikbaar budget, de procesplanning en het beoogde resultaat. Ook wordt het aantal uur benoemd dat aan de opdracht besteed mag worden en het profiel van de beoogde opdrachtnemer.

Opdrachtnemers die afkomstig zijn van een andere gemeente werken volgens het beleidsproces en de 'lokale gebruiken' van de desbetreffende gemeente. Op het opdrachtformulier is daarom ook ruimte om belangrijke zaken daarover te vermelden.

Sturen op uren

De proeftuin draait op een 'uren-begroting'. Hierbij gaat het om 'uren voor uren' die we aan elkaar uitwisselen. Het totaal aan beleidsopdrachten maakt de 'urenbegroting' van de proeftuin. Binnen die begroting wordt per gemeente de balans opgemaakt. De proeftuin geeft immers geen eindeloze 'trekkingsrechten'. Wat je 'haalt' moet ook 'gebracht' zijn. Naast uren kan daarbij ook 'geld' worden ingebracht, dat wordt verrekend naar een 'uren tegoed' (zie bijvoorbeeld rMJP).

De ondersteuning die nodig is voor de bedrijfsvoering van de proeftuin vertalen we ook naar 'opdrachten'. Deze opdrachten verrekenen we via de proeftuinsystematiek. Het gaat dan bijvoorbeeld om betrokkenheid van een controller voor de uren-registratie. De inzet van dergelijke ondersteunende uren verwerken we in de 'urenbegroting'.

Als een gemeente voor 350 uur opdrachtnemers voor andere gemeenten heeft laten werken, betekent dit dat die gemeenten voor die inzet ook 'urentegoed' krijgt. Dat tegoed kan bij andere gemeenten worden afgenomen. Het werkt daarmee als een 'belkaart' waarbij gemeenten tegoed opbouwen door uren te lenen aan de collega gemeenten. Een voorbeeld van tussenstand van het uren tegoed (lokaal en meervoudig lokaal) is hieronder opgenomen. In dit overzicht is geen verschil in functieniveau gemaakt. In de proeftuin registreren we de inzet per schaalniveau wel, maar – indien aan de orde – verrekenen we dit op basis van een gemiddeld beleidstarief van de afgenomen uren.

	Uren totaal	Albl.	Dordt	HIA	Papendr.	Sliedr.	Zwijnd.
Decentralisaties sociaal domein	600	-100	-100	+200	-100	- 100	+ 200
Leerlingenvervoer	240	-40	-40	-40	+ 200	-40	-40
Evaluatieonderzoek	80						
Accountschap Drechtwerk	110	+92	- 20	- 18	- 18	- 18	- 18
Duurzaamheid	240	-40	+ 200	-40	-40	-40	- 40
Kinderopvang	210	-35	-35	-35	-35	+175	-35
Cultuurvisie Alblasserdam	200	-200	+200				
Sportnota Sliedrecht	200					-200	+200
Zwembad nota HIA Zwijndrecht	150			-75	+150		-75
Uren Totalen		- 323	+205	-8	+157	-223	+ 192
Staat gelijk aan		X euro	X euro	X euro	X euro	X euro	X euro

Het proeftuin-MT stuurt op een 0-urensaldo aan het einde van het proeftuinjaar. Per kwartaal wordt gerapporteerd over de stand van zaken (zie onder). Gemeenten dragen echter zelf de verantwoordelijkheid om bij afronding van de proeftuin (31-12-2012) op een urensaldo van nul uit te komen. Indien een gemeente eind 2012 een negatief urensaldo heeft betekent dit dat verrekening (bruto loonkosten) plaatsvindt met de gemeenten die een positief urensaldo hebben. In de implementatiefase van de proeftuin wordt afgesproken hoe we dat organiseren.

IKC en de proeftuin?

De IKC-afspraken tussen de GRD en de gemeenten Dordrecht en Zwijndrecht blijven van kracht en maken we integraal onderdeel van de proeftuin. Dat betekent dat de financiële middelen van het rMJP werkprogramma volgens de bestaande 80-20 regeling aan Dordrecht respectievelijk Zwijndrecht toekomen. Dit sluit aan bij de normatieve risico's die deze gemeenten nemen voor uitvoering van IKC-opdrachten. Bovenstaande afspraak geldt voor de looptijd van de proeftuin. Dat indien besloten wordt geen vervolg te geven aan de proeftuinsituatie blijven de reeds bestaande afspraken met het IKC van kracht.

De toevoeging van regionale beleidsopdrachten aan de proeftuin heeft gevolgen voor de urenbalans. De financiële omvang van het werkprogramma wordt vertaald naar 'urentegoed'. Indien de financiering van het werkprogramma rMJP '12 bijvoorbeeld voor 2000 uur staat, dan wordt voor Dordrecht -1600 uur (80%) en voor Zwijndrecht - 400 uur (20%) toegevoegd aan de urenbalans. Via deze constructie kunnen ook de beleidsopdrachten van het rMJP aan de totale voorraad van de proeftuin worden toegevoegd. Bijkomend voordeel is dat door een groter 'volume' gemeenten met een negatief urensaldo meer kans hebben formatie te leveren voor opdrachten die nog geen opdrachtnemer hebben. Op die manier heeft het proeftuin-MT ook mogelijkheden om te sturen op een 0-uren balans.

Kenmerken Proeftuin MT

In de proeftuin geen sprake van een traditioneel 'MT'. Leden van het proeftuin-MT hebben bijvoorbeeld geen hiërarchische bevoegdheden over medewerkers van een andere gemeente. Toch spreken we van een 'proeftuin-MT', het gaat immers om de toepassing van de principes van 'sturing in de Drechtsteden'. Tijdens de proeftuin hebben de deelnemende gemeenten een afspraak met elkaar dat voor één jaar 'als ware het één netwerkorganisatie' aan de beleidsopgave gewerkt wordt. Dat betekent ook dat het proeftuin-MT zich met werkverdeling, beleidsprogrammering en kwaliteitsvraagstukken bezig houdt. Het proeftuin-MT vormt daarmee een belangrijke 'spil' in het netwerk.

Het proeftuin-MT heeft de volgende kenmerken:

- Uitvoering geven aan het proeftuinmechanisme is een bestuursopdracht en heeft als zodanig een ambtelijk opdrachtnemer;
- De ambtelijk opdrachtnemer is eerst verantwoordelijk voor het proeftuinmechanisme en resultaat van de proeftuin en legt daarover verantwoording af (o.a. via de kwartaalrapportage) aan de ambtelijk opdrachtgever;
- De opdrachtnemer is tevens voorzitter van het proeftuin-MT;

- Naast de voorzitter wordt het proeftuin-MT aangevuld met één deelnemer van:
 - o (namens) Het MT van de deelnemende gemeenten;
 - o Het MT van de Sociale Dienst Drechtsteden;
 - o Het IKC (aanspreekpunt voor bureau Drechtsteden);
- Binnen het proeftuin-MT kan gewerkt worden met 'ontwikkelportefeuilles';
- Het proeftuin-MT komt één keer per maand bij elkaar;
- Het proeftuin-MT wordt ondersteund vanuit een compacte bedrijfsvoering;
- De opdrachtnemer van de proeftuin wordt ondersteund door een 'begeleider' vanuit het programmateam 'Toekomst Drechtsteden'.

Vorbereidingen

Voorafgaand aan de officiële proeftuinstart organiseren we de 'implementatiefase'. Dat betekent dat we de plannen operationeel maken. Het gaat dan onder meer om:

- De werkvoorraad: we maken een overzicht van de 'beleidsopdrachten' die onderdeel worden van de proeftuin;
- Het opdrachtformulier: we ontwikkelen het opdrachtformulier voor de proeftuin, de ambtelijk opdrachtgevers (lokale managers) gebruiken dit formulier voor de concrete opdrachtverstrekking aan de proeftuin;
- De bedrijfsvoering: we vertalen de benodigde ondersteuning in bedrijfsvoering naar 'opdrachten' voor de proeftuin zodat de benodigde capaciteit georganiseerd kan worden;
- Kwaliteitsmonitoring: we maken afspraken over de wijze waarop het proeftuin-MT stuurt op kwaliteit;
- Communicatie: in de voorbereiding organiseren we sessies voor medewerkers waarbij we de opzet en doelen van de proeftuin bespreken;
- Virtueel platform: we creëren een online-ruimte waar informatie over de proeftuin is te vinden. Het gaat dan om de opzet en achtergrond van de proeftuin, maar ook om actuele ontwikkelingen en bijvoorbeeld inzage in de werkvoorraad van de proeftuin;
- Tarifiering: we maken afspraken over het uurtarief dat gehanteerd wordt indien gemeenten geld inbrengen om het 'urensaldo' te verhogen. We stellen voor de bruto loonkosten per te hanteren;
- We organiseren een cursus OGON voor opdrachtnemer van beleidsopdrachten in de proeftuin;
- Verwachtingen: om scherp zich te krijgen op de bestuurlijke verwachtingen van de proeftuin organiseren we gesprekken met lokale portefeuillehouders. We vragen onder meer: 'wanneer is de proeftuin voor U een succes?'
- Simulaties: om goed van start te gaan oefent het proeftuin-MT met casus situaties, op die manier wordt het proeftuinmechanisme getest. Onderdeel hiervan zijn vraagstukken waarmee we de 'doorzettingsmacht' van het proeftuin MT en de ambtelijk opdrachtnemer kunnen testen;
- Ontwikkelportefeuilles: we benoemen ontwikkelportefeuilles en voorzien die van concrete acties voor het proeftuinjaar.

Leren en evalueren

De proeftuin duurt één jaar en start op 1 januari 2012. We sluiten de proeftuinperiode af met een adviesrapportage. In die rapportage staan eindconclusies over de proeftuin en voorstellen voor het vervolg. De ambtelijk opdrachtnemer van de proeftuin – ondersteund door een begeleider vanuit het programmateam Toekomst Drechtsteden - is verantwoordelijk voor het opstellen van de rapportage. Tussentijds rapporteert de opdrachtnemer per kwartaal over de ontwikkelingen in de proeftuin.

Het proeftuin-MT bespreekt de kwartaalrapportages en gebruikt deze - indien nodig - als 'bijsturingmoment'. De opdrachtnemer bespreekt de eind- en tussenrapportages met de bestuurlijk en ambtelijk opdrachtgevers van de proeftuin. Daarna bespreken we de kwartaalrapportages bij ONS-D en het PFO-middelen. Na een half jaar melden we een tussenstand van de proeftuin aan DSB en lokale colleges. De eindrapportage agenderen we – inclusief voorstel voor het vervolg – via DSB bij de colleges.

Het proeftuin-MT stuurt op en rapporteert over onderstaande informatie:

1. Het management van de werkvoorraad: het proeftuin-MT registreert de activiteiten en resultaten van de proeftuin. Dat betekent dat we onder andere inzage geven in het aantal lopende en afgeronde beleidsopdrachten van de proeftuin en de stand van zaken in de urenbalans.

2. Kwaliteit van de proeftuin. Dat betekent dat we 'kwaliteitsmetingen' verrichten, onder meer door interviews te organiseren waarin we met onze 'klanten' spreken over het kwaliteitsniveau van de proeftuin (proces en product);
3. Efficiency: door medewerkers uit te wisselen en beleidsopdrachten te programmeren kunnen we efficiënter werken. We rapporteren over de concrete activiteiten waarmee we efficiencywinst boeken;
4. Leerervaringen met 'als ware het één netwerkorganisatie'. De proeftuin moet kennis opleveren over het werken 'als ware het één netwerkorganisatie'. We registreren dilemma's, vraagpunten en wellicht ook conflicten die we in het proeftuinjaar ervaren. Deze ervaringen zijn relevant voor doorontwikkeling van het proeftuinmechanisme, zowel voor beleid als wellicht voor andere domeinen in het netwerk.

In de implementatiefase ontwikkelen we instrumenten die ons in staat stellen te 'leren en evalueren'. Kwantitatief gaat het dan om het organiseren van de uren-begroting en het overzichtelijk in beeld brengen van de werkvoorraad. Kwalitatief gaat het om het organiseren van een evaluatietraject dat voornamelijk gericht is op ervaringen en tevredenheid, zowel op productniveau als op het niveau van het proeftuinmechanisme. Het opdrachtformulier gebruiken we daarbij als uitgangspunt. In dit formulier staan immers de randvoorwaarden en vereisten van succes voor de desbetreffende opdracht aangegeven. Steekproefsgewijs organiseren we interviews om de ervaringen bij verschillende proeftuinopdrachten in beeld te brengen. Daarnaast schrijven de leden van het proeftuin-MT in 2012 hun eigen 'leerverhaal'.

Welke risico's zien we?

- Scheefgroei in uitgangspunt 'halen is brengen' van uren.
Maatregel: in de kwartaalrapportages rapporteert het proeftuin-MT over de 'uren-balans'. Deze momenten kunnen aanleiding zijn voor bijsturing op de urenverdeling. Dat betekent dat een gemeente met een negatieve urenstatus meer uren levert, minder reeds ingeplande beleidsuren afneemt of financiële middelen inbrengt om het 'urentegoed' te verhogen. Het proeftuin-MT en OGON sturen bijtijds op deze ontwikkeling en te maken keuzes.
- Onvoldoende doorzettingsmacht omdat formele bevoegdheden ontbreken.
Maatregel: in de implementatiefase werken we via simulaties de verhouding proeftuin-MT ambtelijk opdrachtnemer en de verhouding proeftuin-MT – lokale MT's verder uit. Indien aan de orde, registreren we tijdens de proeftuin ervaringen waarbij het MT meent over onvoldoende doorzettingsmacht te beschikken. Daarnaast spreken we af dat de deelnemers van het proeftuin-MT met voldoende mandaat 'aan tafel' zitten. Ook schalen we snel op (naar ONS-D) indien daar aanleiding voor is.
- Onvoldoende draagvlak bij medewerkers.
Maatregel: het proeftuin-MT blijft in gesprek over de betekenis van de proeftuin voor medewerkers. Vanuit een kernboodschap wordt aangegeven wat de proeftuin wel en niet is. Daarnaast is het virtuele platform (i.o.) een belangrijk instrument om te communiceren over de aanloop- en realisatie van de proeftuin.
- Bestuurlijk opdrachtgever van een product is kritischer op de proeftuin dan op vergelijkbare 'reguliere thuispraktijk';
Maatregel: nieuwe praktijken moeten zich altijd bewijzen. In de voorbereiding van de proeftuin spreken we met bestuurders over hun verwachtingen. De voorbereidingsfase is er tevens op gericht de proeftuinprocessen op orde te krijgen zodat geen verstoringen in het lokale beleidsproces optreden.
- Onvoldoende beheersing OGON competenties.
Maatregel: beheersing van OGON competenties zijn cruciaal voor het slagen van de proeftuin. Medewerkers moeten gemakkelijk in wisselende contexten kunnen werken. Dat geldt inhoudelijk, procesmatig, relationeel, maar ook wat betreft sensitiviteit van de bestuurlijke omgeving. Om opdrachtnemers te ondersteunen in deze wisselende werkpraktijk en ze uit te dagen zich te ontwikkelen in de competenties van OGON organiseren we intervisiegroepen en een opleidingsdag.

Tot slot

Tijdens het werkatelier hebben we ervaring opgedaan met werken 'als ware het één netwerkorganisatie'. Dat is ons goed bevallen, wij zien daarom uit naar het moment dat we onze krachten verder kunnen bundelen en de proeftuin beleid tot een succes maken!

Met vriendelijke groet,
De kerngroep beleid

Henk van Beelen (opdrachtnemer fase opstellen proeftuinplan / Zwijndrecht)
Sandor Michielse (voorgesteld opdrachtnemer realisatie proeftuin / Zwijndrecht)
Han de Krijger (Alblasserdam)
Paul van Hattem (Dordrecht)
Wim van Oosterhout (Hendrik-Ido-Ambacht)
Trudie van der Hoek (Papendrecht)
Ed Kanters (Sliedrecht)
Christian Loth (Sociale Dienst Drechtsteden)
Jaap de Jong / Gert Slager (Bureau Drechtsteden)
Rob van Wallenburg (Intergemeentelijk Kenniscentrum)